

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

БРОЈ 10

БЕОГРАД, 7. МАРТ 1936.

ГОДИНА VIII

Садржај:

Beogradska zadruga, Beograd
Činovnička banka a. d., Beograd

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА, БЕОГРАД

Sa naročitim interesovanjem očekivali smo završne račune Beogradske zadruge za 1935 godinu, i to iz više razloga. Pre svega, jer je ona najveći i najstariji privatni srpski novčani zavod. Beogradska zadruga je i prvo srpsko osiguravajuće društvo. Zatim, našim je čitaocima poznato iz ranijih prikaza i analiza Beogradske zadruge, koji položaj i kakvu sjajnu reputaciju ona uživa među našim novčanim zavodima i u privrednom životu zemlje. Poznato je dalje, da je poslednjih godina i u upravi Beogradske zadruge bilo velikih promena. Tako je izveštaj o radu za 1934 godinu podnela uprava, koja u svojoj većini nije ni upravljala zadruginim poslovima u toj godini. Najzad, blagodareći srećnoj okolnosti što je Beogradska zadruga raspolagala znatnim rezervama, ona je već za 1934 mogla da dađe potpuno zdrav i realan bilans. U našoj analizi bilansa za 1934 godinu, u dodatku »Narodnog Bлагостanja« od 25 maja 1935, broj 22, strana 87 podvukli smo da je Beogradska zadruga definitivno likvidirala sve posledice kreditne krize.

Izveštaj Upravnog odbora Zadruga o radu u 1935 godini, koji je podnesen skupštini akcionara, održanoj 23 februara o. g., potvrđuje nam da se naša konstatacija obistinila. Zavod je i ranije, uprkos krizi poverenja, uvek uredno odgovarao svojim obavezama, kako prema ulagačima tako i prema ostalim poveriocima, a stalno je odobravao i nove kredite, iako u skromnijim granicama. Međutim, u 1935 poslovanje Beogradske zadruge bilo je već sasvim normalno. I postignuti poslovni rezultat zadovoljava. Posle dvogodišnje pauze opet je isplaćena dividenda. Ona iznosi 8,34%, odnosno 333,50 po akciji, čija je nominala, kao što je poznato, 4 hiljade dinara. Prema tome, ukoliko je Beogradska zadruga i imala izvesnih teškoća, po svemu izgleda da one pripadaju već prošlosti.

Kao što će nam potvrditi detaljna analiza Zadruginog bilansa, ona je već dovoljno moćna, pa može da misli i na dalju ekspanziju, uprkos tome što je stanje ogromne većine naših banaka još daleko od prilika koje su postojale pre septembra 1931 godine. Glavnica Zadruga iznosi 40 miliona dinara, a projektovanim izmenama i dopunama pravila predviđa se njeno povećanje na 100 miliona. Ovom prilikom treba spomenuti, da su akcionari Beogradske zadruge do sada efektivno uplatili na svoje akcije samo 1 milion predratnih dinara. Glavnica je do sada četiri puta povišena: 1910 godine na 2,5 miliona, 1922 godine na 10 miliona, 1926 godine na 20 miliona, a 1929 godine — posle izvršene valorizacije — na 40 miliona dinara — uvek upotrebom sopstvenih rezervnih fondova. Za projektovano novo povećanje sa 40 na 100 miliona biće potrebno da se privuku i nova sredstva

Kretanje poslova Beogradske zadruge pokazuje nam donja tablica:

Раčун изравнанја

Активa	1932	1933	1934	1935
	u hiljadama dinara			
Blagajna	3.335	3.450	4.057	5.335
Menice	40.544	31.392	49.772	49.564
Zajm.				
(plate, polise, lomb.)	10.132	9.289	9.447	11.909
Tekuć i privr. rač.	69.949	69.796	33.608	32.507
Državni bonovi	5.129	3.160	2.198	2.774
Hartije od vredn.	20.295	16.998	16.829	24.155
Vrednost fondova	17.664	16.965	22.411	26.383
Vrednost penz. fonda	7.277	8.349	3.060	4.839
Nepokretnosti	7.277	18.895	18.895	18.599
Nameštaj	3 din.	155	140	656
Mašinerije	—	—	1.092	397
Prenosne kamate	—	—	1.092	510
Pasiva				
Glavnica	40.000	40.000	40.000	40.000
Fondovi:				
Stalni rez. fond	7.100	7.100	8.021	8.565
Spec. rez. fond osig.	1.400	1.400	1.032	1.032
Fond otseka života	752	752	752	752
Fond nesrećn. slučajeva	150	150	150	150
Fond za otpise	—	—	—	500
Fond kursne razlike	—	—	751	9.205
Rez. premija života	10.363	11.230	12.342	13.630
Prenosna prem. požara	11.683	12.221	5.181	5.361
Penz. fond činovnika	7.494	8.847	7.874	8.571
Ulozi na knjžice	22.412	27.427	20.101	19.283
Ulozi po tek. rač.	—	3.741	3.506	11.747
Poverioci	44.460	43.748	39.737	25.913
Reeskont	40.579	19.671	20.402	27.391
Rezerv. štete	1.285	985	945	782
Prenosna kamata	2.519	1.164	673	483
Razna pasiva	52	14	41	7
Tantijema	474	—	—	659
Dividenda	2.500	—	—	3.335
Prenos dobiti	—	—	—	263
Ostave, gar., kauc. itd.	317.705	336.403	320.929	381.856
Zbir bilansa	510.927	514.852	484.437	559.485
Obrtni kapital	193.222	178.449	161.508	177.629

U 1935 zbir bilansa iznosi 559 miliona prema 482 miliona u prethodnoj godini. Ako oduzmemo ostave, garancije, kaucije i slične prolazne pozicije, na koje otpada 381.8 miliona dinara, vidi se, da ukupna sredstva kojima Zadruga raspolaže dostižu u 1935 godini 177,6 miliona. Skoro jedna polovina od tog iznosa dolazi na glavnica, bančine fondove i fondove osiguranja. Prema tome, odnos između sopstvenih i tuđih sredstava je neobično povoljan.

Sopstvena sretstva sastoje se iz glavnice i fondova. Glavnica je, kao što je pomenuto, 40 miliona dinara, a fondovi iznosili su krajem 1935 godine 39,19 miliona prema 28,22 miliona u prethodnoj godini. Kao što se vidi, u 1935 fondovi su povećani za blizu 11 miliona dinara. Zadruga ima čitav niz fondova. Rezervna premija života i prenosna premija požara iznose 18,99 miliona, a svi ostali bančini fondovi 20,2 miliona dinara. Stalni rezervni fond iskazan je u 1935 sa 8,56 miliona prema 8,02 miliona u prethodnoj godini. Najjače povećanje u odnosu na prethodnu godinu pokazuje »Fond razlike na kursu hartija od vrednosti«. On je povećan sa 751 hiljade na 9,2 miliona. Ceo dobitak na kursnoj razlici hartija od vrednosti unet je u ovaj fond. Kod hartija od vrednosti Zadruga je u 1935 imala i prihod od kupona od 1,76 miliona, ali je on proknjižen preko računa dobitka. Od čistog dobitka 1935 obrazovan je i novi fond od 500 hiljada dinara za popunu eventualnih otpisa.

Među bančine fondove, razume se, nije uvršten Penzionirani fond činovnika Beogradske zadruge. Krajem 1935 on je iskazan sa 8,57 miliona dinara prema 7,87 miliona u prethodnoj godini. Imovina penzionog fonda sastoji se iz gotovine, hartija od vrednosti i nepokretnog imanja. Beogradska zadruga ima od sada 13 penzionera, čije se mesečne penzije u ukupnom iznosu od 26,2 hiljade isplaćuju iz sopstvenih prihoda fonda.

Od ostalih tuđih sretstava treba spomenuti uloge na knjižice, uloge po tekućem računu, poverioce i reeskont.

Krajem 1935 reeskont iznosi 27,39 miliona prema 20,40 miliona u prethodnoj godini. Povećanje iznosi 7 miliona dinara. To je u vezi s jedne strane sa smanjenjem pozicije »poverioci«, a s druge strane sa pojačanjem poslovanja po eskontu i s povećanjem drugih plasmana u aktivni. Da se iskorišćeni reeskontni kredit kreće u sasvim normalnim granicama, vidi se i po tome, što je reeskont u 1930, poslednjoj godini pre bankarske krize, iznosio 29,67 miliona. Dakle, u 1930 bio je čak za 2,3 miliona veći nego krajem 1935 godine.

Kad se posmatra kretanje pozicija poverioci i ulozi na knjižice i po tekućem računu, može se reći da je kriza poverenja ostala skoro bez uticaja na Beogradsku zadrugu. Ove tri pozicije iznosile su krajem 1930 godine 62,70 miliona, a krajem 1935 iskazane su sa 56,94 miliona. To znači da smanjenje iznosi svega 9%. U toku 1935 ulazi na knjižice smanjeni su za 818 hiljada, sa 20,10 na 19,28 miliona dinara. Smanjenje je, dakle, sasvim neznatno. Nasuprot tome kod uloga po tekućim računima primećuje se veliko povećanje, tako da je suma ovih uloga utrostručena i porasla je sa 3,50 na 11,74 miliona dinara. Ovim porastom uloga po tekućem računu potpuno je kompenzirano smanjenje uloga po knjižicama, a znatnim delom i smanjenje poverilaca, koji su u 1935 reducirani sa 39,73 na 25,91 miliona dinara. U svom izveštaju uprava Beogradske zadruge veli, da je »s obzirom na to da se ova tuđa sredstva plasiraju u kratkoročne i lako likvidne kredite, u mogućnosti da uloge isplaćuje bez ikakvih ograničenja, iako ima pravo — po sporazumu sa ulagačima — na duži otkaz za veće uloge. Zadruga postupa sasvim pravilno, jer je neograničeno isplaćivanje uloga najefikasniji lek za suzbijanje nepoverenja.

Neobično je interesantna i struktura aktive. Najjaču poziciju u aktivni čine menice, koje su krajem 1935 iskazane sa 49,56 miliona dinara, što čini oko 28% od cele aktive. Uprava podvlači, da je u toku prošle godine znatno povećala odobravanje novih eskontnih kredita. Pri tome je brižljivo ispitala kako bonitet pokriva tako i likvidnost potraživanja. Od pomenutih 49,56 miliona otpada 21,53 miliona na menice Beogradske opštine, koje će se, prema odluci Gradskog poglavarstva, uskoro isplatiti. Ostatak je odobren trgovačkim firmama i industrijskim preduzećima. Kamatna stopa po eskontu bila je 8 do 10%.

Zadruga odobrava i činovničke zajmove, zatim zajmove na polise osiguranja života i na osnovu zaloge hartija od vred-

nosti. Ove tri vrste zjmova povećane su prošle godine za 2,45 miliona i krajem 1935 iznose 11,9 miliona dinara odnosno 6,7% cele aktive. Najveći deo (8,5 miliona) otpada na činovničke zajmove.

Dužnici po tekućim računima smanjeni su sa 33,6 na 32,5 miliona (18,3% aktive). Dakle, za 1 milion dinara. Ipak je i po tekućim računima odobreno više novih kredita nego u prethodnoj godini — uglavnom za izvoz i javne radove. Zadruga se u prošloj godini jače interesovala nego ranijih godina i za lombard robe, a počela je i s finansiranjem izvoza, izdavanjem izvoznicima uverenja o obezbeđenju valute i naplatom dokumenata u inostranstvu. Ovi poslovi vode se takođe po tekućim i privremenim računima.

Suma svih kredita po eskontu, zajmovima na plate, polise osiguranja i lombard hartija od vrednosti i po tekućim i privremenim računima krajem 1935 iznosi oko 94 miliona, odnosno na kredite je upotrebljeno oko 53% obrtnog kapitala.

Beogradska zadruga obraća veliku pažnju i prvoklasnim hartijama od vrednosti, u koje je uložila oko 22% svog obrtnog kapitala. Njen portfelj hartija od vrednosti sastoji se poglavito iz akcija Narodne banke, obeznicna Ratne štete, 7% Investicionog zajma, naših spoljnih zajmova (Stabilizacioni, Seligman i Bler) i akcija nekoliko solidnih industrijskih preduzeća. Ipak su najjače zastupljene akcije Narodne banke. Hartije od vrednosti knjižene su preko 3 računa, i to:

	u mil. dinara	1934	1935
na račun hartija od vrednosti		16,83	24,15
na vrednost stalnog rezervnog fonda		8,01	8,56
na vrednost rezervne premije osigur.		5,35	6,16
Ukupno		30,19	38,87

Povećanje prema 1934 iznosi 8,67 miliona, od čega otpada na kursnu razliku 8,45 miliona, koja je, kao što je ranije pomenuto, dotirana fondu kursne razlike. I u 1934 Zadruga je zaradila na kursnoj razlici oko 5 miliona dinara.

Državni bonovi povećani su sa 2,19 na 2,77 miliona dinara.

Bilansirana vrednost Zadruginih imanja iznosi 30,26 miliona dinara i sigurno je znatno ispod stvarne prometne vrednosti, tako da Zadruga ima ovde jednu latentnu rezervu. Inače, imanja se vode po računu nepokretnosti (18,59 miliona) i kao vrednosti rezervnih i prenosnih premija (11,66 miliona). Zadruga je i sopstvenik palate »Bristol«. U toku prošle godine hotel »Bristol« je potpuno renoviran i Zadruga ga vodi u svojoj režiji, dok je kafanu i restoran izdala pod zakup.

Već je spomenuto da je Beogradska zadruga i najstarije srpsko osiguravajuće društvo. U 1935 prilike za osiguravajuće poslove nisu bile najpovoljnije. Produženje stagnacije u trgovini, neizvesnost u pogledu zemljoradničkih dugova i smanjenje činovničkih prinadležnosti nepovoljno su uticali naročito na poslove životnog osiguranja. Uprava Zadruge podvlači da je, pored toga, zbog konkurencije i slabe platne sposobnosti klijentele došlo i do osetnog smanjenja premijskih stopa. Uprkos pomenutim nepovoljnim okolnostima, ipak je postignut zadovoljavajući rezultat. Poslovanje u grani životnih osiguranja vidi se iz sledeće tablice:

God.	Osig. glavnica (u milionima)	Neto premije (u hiljadama)	Neto štete	Štete u % premija
1930	40,9	1.562	1.104	70,6
1931	58,8	2.340	1.038	44,3
1932	56,5	2.557	1.370	53,5
1933	55,6	2.464	1.174	47,6
1934	56,7	2.571	1.199	46,0
1935	63,6	2.997	1.315	43,9

Osigurana glavnica povećana je u 1935 za 6,9 miliona dinara. Krajem godine bilo je na snazi 3.446 polisa prema 3.016 polisa krajem 1934 godine. I naplaćene neto-premije (po odbitku reosiguranja) porasle su za 425 hiljada, sa 2,57 na 2,99 miliona dinara. Popravio se i procentualni odnos između neto-

premija i neto-šteta. Krajem 1935 on iznosi 43,9%. To je jedan od najpovoljnijih za nekoliko poslednjih godina. Bruto premije dostigle su 3,96 miliona, od čega je reosigurač dobio 967 hiljada, tako da su neto-premije 2,99 miliona. Bruto štete bile su 1,45 miliona, od čega otpada na smrtnu slučajevu 522 hiljade, na istekla osiguranja 353 hiljade i na otkupe 578 hiljada. Veliki procenat otkupa jasan je dokaz o teškim prilikama u kojima živi klijentela životnog osiguranja.

Premije i štete u oteku elementarnih osiguranja ovako su se kretale (u hiljadama dinara):

Godina	Bruto-premije	Neto-premije	Bruto-štete	Neto-štete	Neto-štete u %-prem.
1934	3.325	1.151	492	274	23,8
1935	3.379	1.299	607	352	27,1

U 1935 porasle su kako bruto-premije tako i neto-premije, što znači da je i poslovanje bilo nešto življe. Porastao je i procenat neto-šeta sa 23,8% na 27,1%, ali to dolazi delom i otuda, što je u prethodnoj godini reosiguraču ustupljen veći procenat preuzetog rizika.

Pored zajedničkih završnih računa, u koje su ušli svi poslovi, osiguravajući i bankarski, Zadruga je ove godine objavila i zasebne zaključne račune svoga odeljenja za osiguranje. Iz njih se vidi, da je u 1935 na poslovima osiguranja postignuta zarada od 1,09 miliona dinara. Kad se tome doda dobitak na kursnoj razlici hartija od vrednosti od 811 hiljada, ukupni dobitak odeljenja za osiguranje iznosi 1,9 miliona dinara.

Račun gubitka i dobitka za oba odeljenja (bankarsko i osiguravajuće) ovako izgleda:

Rashodi	Račun gubitka i dobitka			
	1932	1933	1934	1935
	u hiljadama dinara			
Kamata	4.547	3.881	4.315	4.218
Plate	1.964	1.794	1.649	1.439
Porezi	1.499	795	754	510
Opšti troškovi	3.304	2.681	2.369	2.399
Proviz. osiguranja	—	—	—	380
Premije reosiguranja	—	—	—	3.046
Štete	2.617	1.595	1.472	1.667
Rezervne i pren. prem.	22.046	23.450	20.644	18.991
Otpisi	9.632	4.946	15.266	1.015
Dobit	3.158	—	—	4.892
Od toga:				
Dividenda	2.500	—	—	3.335
Tantijema	474	—	—	659
Penz. fond	98	—	—	135
Rez. fond	86	—	—	—
Fond otpisa	—	—	—	500
Prenos dobiti	—	—	—	263
Prihodi				
Kamata	9.662	7.767	7.226	7.851
Provizije bankar. odelj.	882	981	232	488
Premije	3.988	3.768	6.813	7.343
Dažbine	694	623	590	671
Rezervna i pren. prem.	20.691	22.046	15.950	17.523
Prih. nepokret. imanja	2.886	2.467	1.775	1.958
Prihod hart. od vrednosti	2.343	1.360	1.993	1.764
Naplaćena sumnj. potraž.	270	18	123	132
Prenos dobiti	1.176	—	—	—
Prihod na kursu hartija	—	—	3.800	—
Razni prihodi	6.168	115	7.968	828
Zbir prihoda ili rashoda	48.767	39.145	46.470	38.559

U 1935 bruto-prihodi su za 8 miliona manji nego u 1934 godini. Međutim, to smanjenje nije stvarno. Treba, naime, uzeti u obzir, da je u 1934 dobitak na kursu hartija od vrednosti u iznosu od 3,8 miliona proknjižen preko računa dobitka, a u 1935 dobitak na kursu knjižen je neposredno u korist dotičnog fonda. Osim toga, u 1934 knjižen je među razne

prihode i iznos od 7,5 miliona, koliko je bilo izdvojeno iz fonda ošteka požara radi likvidacije učinjenih otpisa na sumnjivim potraživanjima. Prema tome, prihodi u 1935 su stvarno veći od onih u prethodnoj godini. Izuzevši razne prihode i prihod od kupona hartija od vrednosti, u 1935 porasle su sve vrste prihoda.

Prihod od kamata porastao je za 625 hiljada i krajem 1935 iznosi 7,85 miliona dinara. Naplaćene provizije takođe su porasle za 256 hiljada, premije za 530 hiljada, dažbine za 81 hiljadu, prihodi nepokretnog imanja za 183 hiljade, a naplaćena sumnjiva potraživanja za 9 hiljada. Među rashodima imamo pre svega ogromno smanjenje otpisa (sa 15,26 na 1,01 miliona), zatim smanjenje kod isplaćenih kamata, plata i poreza. Opšti troškovi povećani su samo za 30 hiljada, iako su u 1935 morali da se učine razni organizacioni rashodi u cilju proširenja poslovnog delokruga, naročito u Odeljenju za osiguranje. Iz toga se jasno vidi, da su svi izdaci, pa i oni najpotrebniji, vršeni sa krajnjom štednjom. Neverovatno je nizak budžet plata s obzirom na volumen poslova Zadruga.

Posle podmirjenja svih rashoda i obračuna rezervne i prenosne premije (koje su za 1,47 miliona veće nego krajem 1934 godine), ostao je čisti dobitak od 4,89 miliona dinara. Ali, to nije još ceo dobitak. Već je spomenuto, da je zarada na kursu hartija od vrednosti od 8,45 miliona uneta neposredno u odgovarajući fond. I povećanje stalnog rezervnog fonda za 544 hiljade pretstavlja takođe čisti dobitak. To znači da ukupna čista zarada Beogradske zadruge u 1935 godini iznosi oko 13,89 miliona dinara. Od te sume upotrebljeno je 9,5 miliona za povećanje Zadruginih fondova, 3,33 miliona za dividendu od 8,34%, 659 hiljada za tantijemu i 135 hiljada za dotaciju ponzionom fondu, a 263 hiljade prenete su kao ostatak dobiti u 1936 godinu. S obzirom na ovako povoljni rezultat i kurs akcija Beogradske zadruge znatno je porastao. Dok se početkom 1935 godine kretao ispod nominale, krajem januara 1936 on je dostigao visinu od 5000 dinara i ima tendenciju daljeg porasta.

U Upravnom odboru Beogradske zadruge za 1935 godinu bila su gospoda: d-r Milorad Đorđević, predsednik; d-r Ferdinand Gramberg, Milorad D. Popović, Marko Milutinović, Vitomir St. Konstantinović, Dobra S. Petković, Milija N. Pavlović, Aleksandar J. Jovanović-Resavac, ing. Jovan Petrović i Andra Tošić, članovi. U Nadzornom odboru su gospoda: Todor J. Mijailović, predsednik; Zafir Stanković, d-r Jovan Radonić, Nikola M. Jovanović i d-r Dušan Uzelac, članovi. Direktori Zadruga su gospoda Milutin J. Stanojlović i Dušan Radivojević.

ČINOVNIČKA BANKA A. D., BEOGRAD

Pre bankarske krize Činovnička banka nije nikada isplaćivala manju dividendu od 12%. Jedino je u 1930 godini dividenda bila 10%. Za 1931 isplaćeno je 8%, a u dve naredne godine po 7%. Najzad, u 1934 i 1935 dividenda je još manja, jer iznosi samo po 5%. Međutim, može se reći da i ovaj rezultat potpuno zadovoljava. Akcionari su njime više nego zadovoljni, već i zbog toga što su oni na nominalne akcije od 500 dinara uplatili u stvari svega 100 dinara, dok je ostatak u toku godine dopunjen iz fondova. Bančina glavnica iznosi, naime, deset miliona, a od toga su uplaćena u gotovu samo dva miliona dinara.

Zavod je osnovan još 1898 godine, ali ne kao akcionarsko društvo, već pod nazivom »Činovnička zadruga za uzajamno pomaganje i štednju«. Do 1920 glavnica zadruge nije nikada prelazila 700 hiljada dinara. Te godine rasprodajom 3000 zaostalih udela, glavnica dostiže visinu od jednog miliona dinara. U 1922 god. desila su se tri za banku neobično važna događaja. Početkom te godine firma je pretvorena u današnju, a iz zadruge je nastala akcionarska banka, koja je i

dalje zadržala kao glavni zadatak da privredno pomaže činovnički stalež. 1922 pušteno je na upis i novo kolo akcija, od jednog miliona, tako da je krajem te godine glavnicu iznosila 2 miliona dinara. Najzad, banka je 1922 otpočela i podizanje sopstvene palate, na gradilištu koje se nalazilo preko puta Dvora, a koje je bilo kupljeno već 1910 g. po ceni od 100 hiljada dinara. 1923 pred sam završetak radova, upravi je ponuđen otkup zgrade za Ministarstvo spoljnih poslova. Prodajnom sumom, dobivenom za zgradu, banka znatno proširuje volumen svojih poslova i razvija vrlo veliku aktivnost. Blagodareći tome odmah je povećana i bančina glavnicu bez uplate akcionara, sa 2 na 5 miliona, a obrazovan je i fond za novo povećanje glavnice u koji su uneta 3,5 miliona dinara. 1927 ovaj fond dostiže 5 miliona i upotrebljava se za ponovno povećanje glavnice, koja je na taj način, bez nove uplate, porasla na 10 miliona. Time je Činovnička banka stupila u red većih novčanih zavoda u Beogradu.

Panika ulagača i pad kurseva hartija od vrednosti, nisu mogli mimoći ni Činovničku banku. Uticaj tih događaja na strukturu i poslovanje banke najbolje se može videti iz sledeće tablice:

Aktiva	Račun izravnjanja			
	1930	1933	1934	1935
	u hiljadama dinara			
Gotovina	919	585	428	313
Eskont	22.178	15.179	13.393	13.146
Zaloge	2.967	1.988	542	529
Tekući rač.	6.650	4.188	3.195	3.320
Hart. od vred.	3.168	2.535	3.219	3.967
Nepokr. imanja	4.745	5.945	6.079	5.833
Nameštaj	1 din.	1 din.	1. din.	1 din.
Nameštaj za kis. vodu	—	441	—	—
Razna aktiva	114	—	—	—
Kursna razl.	—	375	187	—
Obaveze i ostave	18.941	19.181	17.968	16.230
Zbir aktive	59.682	50.417	45.011	43.339
Pasiva				
Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000
Rezerve	3.644	2.681	2.685	2.694
Dečje osigur.	2	2	2	2
Penz. fond	180	205	215	220
Ulozi	14.972	9.047	7.159	6.523
Tekući rač.	4.200	3.177	2.111	2.260
Reeskont	6.074	3.856	2.770	3.589
Hip. zajam	—	437	437	282
Neispl. divid.	146	123	87	77
Razna pasiva	36	787	887	792
Pren. kamata	236	124	93	73
Tantijema	249	96	96	96
Dividenda	1.000	700	500	500
Obrtni kapital	40.741	31.236	27.043	27.109
	Račun gubitka i dobitka			
Rashodi				
Kamata	1.160	1.252	711	612
Troškovi	1.508	960	708	810
Otpisi	122	1.116	480	464
Dobitak	1.558	801	601	601
Prihodi				
Kamata	3.240	2.342	1.682	1.478
Provizije	534	475	22	—
Od efekata	27	212	286	588
Od imanja	483	514	212	220
Od Buk. vode	—	—	49	—
Napl. otpisi	—	284	142	122
Razni	64	302	107	79
Zbir prihoda	4.348	4.129	2.500	2.487

Obrtni kapital bančin, koji je u 1930 iznosio preko 40 miliona, u toku poslednjih godina jedva prelazi 27 miliona di-

nara. Od toga otpada 12,7 miliona na sopstvena, a oko 14 miliona na tuđa sredstva. Kao što se vidi, odnos je sa skoro 1 prema 1 neobično povoljan. Najvažnije pozicije tuđih sredstava su ulozi, tekući računi i reeskont. Ulozi su za nekoliko godina prepolovljeni, a tako isto i pasivni tekući računi. Ulozi su pali sa 14,97 miliona u 1930 na 6,52 miliona u 1935. Kod tekućih računa najniže stanje (1,97 miliona) zabeleženo je u 1933 godini. U naredne dve godine ova pozicija postepeno opet raste. Interesantno je, da je Činovnička banka mogla da odgovara bez ikakvih ograničenja zahtevima svojih ulagača oslanjajući se uglavnom samo na sopstvenu snagu. Radi isplate ulagača nije morala povećavati svoj dug kod Narodne banke, kao što je to slučaj sa nekim drugim novčanim zavodima. Naprotiv, Činovnička banka je u isto vreme smanjivala reeskont i isplaćivala ulagače. To je najbolji dokaz za likviditet njenih plasmana.

Pored gotovine, glavne pozicije u aktivi su odobreni krediti, hartije od vrednosti i nepokretna imanja. Analogno sa smanjenom pasivom smanjena je i aktiva. Strukturelne promene u bančinoj aktivi dokazuju nam, da neopravdana panika ulagača nije toliko naškodila samoj banci, koliko činovnicima i drugim licima kojima je ona odobravalala kredite. Banke su radi obezbeđenja svoje likvidnosti morale da ograniče kreditiranje. U vezi s tim neizbežno je moralo doći do daljeg pogoršanja prilika u privredi. To znači da bi borba sa opštom privrednom depresijom kod nas bila mnogo lakša, da nije bilo panike ulagača. Eskontni krediti Činovničke banke padaju sa 22,17 miliona u 1930 na 13,14 miliona krajem 1935, a zajmovi na zaloge sa 2,96 miliona na 529 hiljada. I aktivni tekući računi se smanjuju do 1934. Međutim, u 1935 dolazi opet do izvesnog porasta.

Na bančina sopstvena sredstva znatno nepovoljnije je uticao pad kurseva hartija od vrednosti. Zbog gubitaka na kursu efekata, 1931 javlja se u aktivi račun kursne razlike u iznosu od 468 hiljada dinara, a u pasivi se smanjuje specijalni rezervni fond sa 1,14 miliona na 524 hiljade. U 1932 otpisan je, najzad, ceo specijalni rezervni fond. Međutim, kursevi hartija od vrednosti opet rastu. Time se banci pružila mogućnost da u 1935 potpuno likvidira aktivirani račun kursne razlike i da unese priličan dobitak od efekata među prihode.

Zbir prihoda u 1935 je samo za 13 hiljada manji nego u prethodnoj godini. Smanjenje prema ranijim godinama je ipak znatnije. U odnosu na 1930 prihod od kamata u 1935 su više nego prepolovljeni, s jedne strane zbog restrikcije poslovanja, a s druge strane zbog maksimiranja kamatnih stopa. U 1935 ne nalazimo više među prihodima poziciju provizije. A tako isto ni prihod od eksploatacije Bukovičke mineralne vode. Pored svih redovnih operacija, banka je ranijih godina imala i prodaju ove mineralne vode. U 1934 razrešen je zakupni ugovor sa Banovinskom upravom i nije obnovljen. Zbog opadanja kirija smanjuju se i prihodi od bančinih imanja. Međutim, u 1935 pad kirija je zaustavljen. Najzad, prošle godine porastao je i prihod od efekata sa 286 na 588 hiljada. Među rashodima imamo samo dve promene u 1935 godini. Troškovi su porasli za oko 100 hiljada, a rashodi na kamatu su smanjeni za isti iznos, tako da je čisti dobitak u 1935 sa 601 hiljadom ravan onom iz 1934 godine.

Od iskazanog čistog dobitka upotrebljeno je 96 hiljada za tantijemu i 5 hiljada za dotaciju penzionom fondu činovnika, a ostatak od 500 hiljada podeliće se akcionarima na ime 5% dividende.

U upravnom odboru Činovničke banke su sledeća gospoda: Vasa T. Dimitrijević, predsednik; Jeremija Živanović, potpredsednik; Pera Petrović, Mihailo Cocić, Petar Mladenović, Dragić Soldatović, Svetislav Đorđević, članovi. U nadzornom odboru se nalaze sledeća gospoda: Milan Ristić, Đorđe Mijović, Jovan Dravić, dr Stevan Sagadin i Jakov Davičo. Direktor je g. Petar Mladenović.